

چته

نهمین گهر دیکلانی
(بۆکان)

به هه ناسه برکتی له پلپیکانه کان وه سه ره کهوت. که گه یشته نیو هۆلی چاوه پروانی، چهن ژن و پیاو و مندال له سه ره سهنده لیبیه به کره نگه کان به ریز دانیشتیوون. هه ناسه به کی قوولی هه لکیتشا و پشته کۆمه که ی راست کرده وه. له گه ل سلای کرد، هه موو چاویان له سه ره ریشه سپیبه که ی و قه له قه له ق چوو به بهر میتزی کابرای بلیت فروش و راوه ستا. هیشتا هه ناسه ی هه ستان و چاکوخوشیبیان له گه ل کرد. به له قه له ق چوو به بهر میتزی کابرای بلیت فروش و راوه ستا. هیشتا هه ناسه ی نه هاتبووه بهر خۆی، کابرای بلیت فروش به پۆزیکه وه سه ره ی هه لئینا و چاوی له چاوه کزه کانی بری که له ژیر هه وری برۆ خۆله میتشینه که ییدا ته میتکی لئیلیان وه سه ره کشابوو.

- مامه گیان، دکتۆر نه هاتوو، خیرت بداتی. برۆ سه عاتیکی دیکه وه ره وه.
مامه پیره رهنگی سپی هه لگه را و له ناکاو سه ره ی بهرز کرده وه، دانیشتیوانی نیو هۆله که هه ستیان کرد پشته کۆمه که ی له گه لیدا راست بووه. چاوی له روومه ته سووتاو هه که ی کابرای بلیت فروش کرد که جی جی چرچ هه لگه رابوو و مووی قرژ و تیژ وهک دروو سه ریان دهره یینابوو.

- باوکه که م من سوالکه ره نیم، ئەم ئەکسه م هیناوه نیشانی ئاغای دکتۆری بدهم.
دوگمه ی که واکه ی کرده وه و دهستی کرد به باخه لیا. پاکه تیکی پان و گه وره ی له باخه لی دهره یینا و له سه ره میتزه که داینا. کابرای بلیت فروش به ناقایلی ئەکسه ی له پاکه ته که دهره یینا و دایه بهر رووناکایی گلۆپه که و چاوی لئ کرد.

یه سقانی رهق و تهقی لاشانی مامه پیره له ئەکسه کهدا دیار بوو. خستییه نیتو پاکه ته کهوه و دایه وه دهستی.

- مامه ده بی بلیت بگری و دانیشی هه تا دکتور دئی، به نۆرهی خۆت ده تئیرمه ژووری.

- جا باوکه کهم هه ر ته ماشایه کی ئەو ئەکسه م بۆ بکا بزانی یه سقانه کهی گرتوویه ته وه و ته واو، خو نامه وی معاینه م بکا و ده وا و ده رمانم بۆ بنوو سی. ئەوه بلیتی بۆ چیه ؟ ئەو دکتوره ی بۆی هه لبه ستومه وه له سنه یه، گوتم بۆ ئەو ریگا دووره بکوتم، هه ر لیتره نیشانی ئاغای دکتوری ده ده م، ئەگه ر پیوست بوو، یان ده منیریتته وه بۆ لای دکتوره کهی سنه، یان خو ی ماریجه م ده کا.

- خاله گیان، بلیتی ده وی. ده نا سه رچاوم. فه رموو مه حته لمان مه که.

مامه پیره دهستی کرد به گیرفانی به ر پشتینه یدا و به سته یه ک پاره ی ده رهینا که دوو قه د نووشتا بۆوه و به جیریک به ستیوی. جیره کهی دامالی و گوئی:

- چه نده یه باوکه کهم؟

- شه ش هه زار تمه ن.

مامه پیره دوازه پینج سه د تمه نی جیا کرده وه و له به رده می بلیت فره شی دانا. چاویکی له پاشماوه ی پاره کهی کرد و ئەمباره و باری کرد: دوو پینج سه د تمه نی و دوو سه د تمه نییه ک و چوار په نجا تمه نی پی مابوو. نایه وه گیرفانی و چوو له سه ر کورسییه ک دانیشت. پالی داوه و سه ری نا به دیواره که وه.

- خاله گیان خه لکی کوئی؟

یه کتیک له نه خو شه کان لپی پرسی که له په نایدا دانیشتیوو.

- باوکه کهم خه لکی ئەم سالحا وایه ی سه قزم.

- ئەی ئەوه که ست نه بوو له گه لت بی؟ کورپیک،

ژنیک، خزمیک؟

- کور؟

ته زوو یه ک به له شیدا هات و ئوناقیتیکی تال گه رووی گرت و خه میکی ئاشنا چنگی له دلێ گیر کرد و هه لگه لۆفی. هه ناسه یه کی هه لکیشا و به دلێکی که یله وه گوئی:

- نا.

خه ریکی به ر هه لکه ندنی مالی حاجی سه لیمی جیرانیانه. هه وت میتر به ری لیدا وه خه ریکه ده گاته ئاو،

ناره قه ی ده رداوه و عه رزه ته ره کهش هه موو داووده لینگ و پاتۆله کهی خووساندوو و له قور و لیته ی هه لکیشاوه. زوو زوو په ت و ده ولکی بۆ شوژ ده که نه وه پری ده کا له قور و به رد و هه لیده کیشن. له گه ل چوونه سه ری سه تلکه، سه ری هه لینا و چاوی به دوا دا به ری کرد. هه تاوی نیوه رۆی مانگی جوژه ردان ده رژیته نیتو به ره که وه. زۆر چاوه روان ما په ت و ده ولک نه هاته وه خواری، هه را ده کا. له وه ده چی هاوکاره کهی له وی نه مابن. گوئی هه لده خا، ده نگی گریان و ژاوه ژاوی ژنان و پیاوان دیتته گوئی. به په له له به ره که دیتته ده ری. هه وشه ی مالی حاجی سه لیم چۆل و هۆله، ده لپی زینده وه ری تیدا نه ماوه. به هه لده داوان و گیانی قوراوییه وه پی ده نیتته کۆلان. به ر ده رگا که یان عاله میکی لی کۆبۆته وه. به هه ناسه برکی خو ی ده گه یه نیتته به ر ده رگا، هه موو ری بۆ چۆل ده که ن و ده چیته هه وشه. تابوو تیک له هه وشه له ژیر دار تووه که داندراوه و تارایه کی سووری به سه ردا کیشراوه. دوو کهس له هاو پیبانی کوره کهی به چه ک و فیشه کلغه وه باوه شی پیدا ده که ن و له گه ل گریان به کولی خو بان گریان و به به ر دیننه وه، چونکه وا تاسابوو نه یده زانی چ بکا.

دوای جوانه مه رگ بوونی کوره تاقانه سوور خه لاته کهی، تووشی نه خو شی بوو. نه خو شیه کهی وا نه بوو له پیی بخا، به لام تووشی فه رامۆشی ببوو، جاری وا بوو نزیکترین خزمه کانی خو ی نه ده ناسییه وه. دوای چه ند سال ژنه که شی به هۆی راوه ستانی دلوه کۆچی دوایی کرد و ته نیا و بیته کس مایه وه، به لام کاری به ر هه لکه ندنی هه ر درێزه پيدا و به ره نجی شانی خو ی ژیا.

شه قو کوتی کورسی و هه ستانی خه لکه که هه ودای خه یالی پساند. دکتور پیی نایه هۆلی چاوه روانییه وه و به پۆز و هه وایه که وه رۆی بۆ ژووری معاینه. دوای ماوه یه ک زیره ی زه نگییک هات و نه خو ش و شهل و ده ست شکاو به نۆره چوونه ژووری و هاته نه وه ده ری.

- خاله گیان خو له وه ناچی هه یج کویت شکابی، ئەم دکتوره ش نوژداری یه سقانه، بۆ هاتوو بۆ ئیره؟

دیسان نه خو شه کهی په نای لپی پرسی. ئەم جار دیان مامه پیره سه ری هه لینا و چاوی له کوره کرد که به په رۆیه کی سپی ده ستیان بۆ له ملی کرد بوو.

- باوکه کهم مانگییک له مه وه به ر خه ریکی به ر

هه‌لکه‌نندن بووم، که‌وتمه نیو بییره‌که‌وه و شانم شکا.

- جا تۆ‌کوا ده‌توانی بی‌ره‌لکه‌نی مامه گیان؟

- رۆ‌له گیان چۆن ناتوانم؟ خو غار‌غارین ناکه‌م.

داده‌نیشم و له‌ بنه‌پاله‌وه ده‌ست ده‌که‌م به‌ هه‌لکه‌نندن و گل و قوره‌که‌م بۆ هه‌لکه‌کیشن، به‌لام داخه‌که‌م ناتوانم خو‌م بچمه‌ خواری و بیمه‌وه سه‌ری. ده‌بی په‌تیک له‌ نیوقه‌دم خه‌م دامه‌پیلنه‌ خواری و پاشان هه‌لم‌کیشنه‌وه. هه‌روه‌ک عه‌رزم کردی مانگی‌ک له‌مه‌وبه‌ر کاتیک و‌یستیان دامه‌پیلنه‌ خواری، میتری‌ک نیو میترم ما‌بوو بگه‌مه‌ ته‌رکی بی‌ره‌که، کنده‌که له‌ ده‌ستی ئه‌و کوره‌ به‌سته‌زمانه به‌ر بوو و لاشانم درا به‌ دیواری بی‌ره‌که‌دا و به‌رچاوم تاریک بوو. ئیستر نازانم چۆنیان ده‌ره‌پنامه‌وه، کاتیک وه‌هۆش هاتمه‌وه له‌ نه‌خۆشخانه‌ی سه‌قز بووم و خه‌ریک بوون به‌رپیان ده‌کردم بۆ نه‌خۆشخانه‌ی سنه.

- ئه‌ی خاله‌ گیان هه‌ر ئه‌و کاته بۆ نه‌یان‌هینای بۆ‌لای ئه‌م دکتۆره و بردیانی بۆ‌سنه؟

- رۆ‌له گیان ئه‌م دکتۆره بیست رۆژه هاتوه. ئی‌ره دکتۆری جه‌راحی لی نه‌بوو. ئه‌وه له‌وی بۆیان هه‌لبه‌ستوو‌مه‌وه و شوکور ژانی نه‌ماوه. ئه‌مرۆ چووم له‌ نه‌خۆشخانه ئه‌م ئه‌کسه‌یان بۆ هه‌لگرتوو‌مه‌وه و هیناومه بۆ‌لای ئه‌م ئاغای دکتۆره بزانی گرتوو‌یه‌ته‌وه، گوتم بۆ ئه‌و ریگا دووره‌ی سنه بی‌رم.

پی‌او‌یک به‌ شه‌له شه‌له له‌ ژووری معاینه‌ هاته‌ ده‌ری. کابرای بلیت فرۆش هه‌روا که‌ ملی به‌ سه‌ر ده‌فته‌ره‌که‌دا شۆر کردبووه، ده‌نگی هه‌لینا.

- مه‌حمودی مقه‌ننی.

مامه‌ پی‌ره به‌ له‌قه له‌ق هه‌ستا پچ و رۆبی بۆ‌ژووری دکتۆر، سلاوی کرد و به‌ ده‌ستیکی بلیته‌که‌ی دایه‌ ده‌ست دکتۆر و به‌ ده‌سته‌که‌ی دیکه‌ی ئه‌کسه‌که‌ی له‌ به‌رده‌می دانا. دکتۆر بلیته‌که‌ی خسته‌ نیو چه‌که‌مه‌جه‌ی می‌زه‌که‌یه‌وه و ده‌ستی دا ئه‌کسه‌که‌ و ته‌ماشایه‌کی پاکه‌ته‌که‌ی کرد:

- ئه‌مه بۆ‌لای من نه‌نووسراوه. بی‌به بۆ‌سنه.

ئه‌کسه‌که‌ی دایه‌وه ده‌ست کابرا پی‌ره و قامکی به‌ زه‌نگه‌که‌دا نا، نه‌خۆشیکه‌ دیکه‌ بچیته‌ ژووری.

هاوینی ۱۳۸۶ (۲۰۰۷ز)